

Мајкл Лоренс

УКЛЕТИ КЛОЗЕТ

Прево
Петар Капуран

ОДИСЕЈА
Београд, 2008.

*За Зелду
која ми је помогла са правим Сталонеом
и која је откуцала хиљаде уклетих страница
у малом великом граду на обали,
без притужби*

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

Јесте ли икад имали осећај да вам је живот отишао низ клозетску шољу? Ја јесам. А то није био само осећај. Чим сам се пробудио тог недељног јутра, знао сам да нешто није у реду, али да сам само имао и најмању представу о томе колико није у реду – одмах бих искочио кроз прозор на омиљени ружин жбун моје мајке и окончао све.

Најбоље да вам испричам како је све почело пре него што почнем с Великим повлачењем воде. Било је то прошлог петка – такође дан кад сам се пробудио са осећајем да нешто није у реду. Овога пута, у питању је био мој нос. Откотрљао сам се из кревета и довукао до купатила са зебњом у срцу. Огледало изнад лавабоа показало ми је нешто што нисам желео да видим. На њоњи ми је искочила кврга величине сателитске антене. „О, дивно”, рекао сам, замишљајући јадне форе које ће тог дана бити упућене на мој рачун. Изашао сам из купатила.

Изашао... саплео се о нешто... слетео носом у велику саксију на поду.

Дан није почео баш најбоље.

Извукао сам главу из лишћа да видим шта ме је то саплело. Наш мачак, Сталоне, лежао је пред вратима као да их дихтује. Сигурно ме је видео кад сам улазио у купатило, па се бацио испред врата да ме ухвати док будем излазио. Та мачка никад не пропушта прилику да ме

саплете. Мене или тату. Маму никада не саплиће. Према њој је добар као пања. У ствари, такав је према свим женским особама. Мама каже да је он мачка за жене. Тата каже да могу слободно га носе.

„То си намерно урадио, ти... ти... *животињо* једна!”

Сталоне ме је гледао оним својим поквареним, зеленим очима, као да хоће да каже: „Је л' имаш неки проблем с тим, друшкане?”

Најгоре од свега било је стање биљке у саксији. Тек је јуче стављена ту и сад, одједном, већ другог дана, половина њених листова са земљом из саксије лежи на тепиху. Мама има да полуди. Подигао сам се и одјурио у своју собу. Претурао сам под креветом и пронашао оно што сам тражио. Коначно сам открио како да употребим своју збирку задатака из математике за нешто корисно! Док сам је извлачио испод кревета, зграбио сам и лопту од жвака коју сам део по део градио већ месецима. Олизао сам је да бих скинуо паперје и ставио је у уста да је смекшам. Укус је био као унутрашњост рибареве чизме, али ја је нисам узгајао да би била што укуснија. Да је прошло још неколико месеци, моја жваколопта би била довољно велика да обори неки рекорд. Била би. Да ме Сталоне није натерао да је искористим за прилепљивање листова на биљку.

Био сам на коленима и враћао земљу у саксију својом верном књигом из математике кад је тата дошетао ходником у боксерицама и мајици с натписом *Ја нисам матор, ја сам рециклирани тинејџер.*

„Шта се то догодило?”

Извадио сам омекшалу жваколопту из уста. Није било лако. Умало нисам развалио уста.

„Саплео се на мачку, пао на биљку.”

„Мајка ће те разапети.”

„Само ако ме неко из породице оцинкари”, рекао сам и почео да лепим листове.

„Ја јој нећу рећи, часна пионирска.”

„А кад си ти то био у пионирима?”

„Какве то везе има? И лишће је отпало, а?”

„Аха. Прилепићу га.”

„Жвакаћа гума?”

Ја климнух главом.

„Добар потез”, рече тата. „Исто бих и ја урадио.”

„Кад би био клинац, мислиш?”

„Мислим и сад. Знаш каква је стара цура кад се ради о њеним буђавим биљкама.” Приметио је Сталонеа који је лежао изваљен испред врата од купатила, па је подигао ногу. „Шиц!”

Сталоне се подигао гледајући га са мржњом и одшунчао се машући репом као бичем.

„Зврле, јеси ли већ устао?”

То је био глас моје мајке који је допирао из приземља. Тата је улетео у купатило и залупио врата. Погледао сам надоле. Мама је стајала у подножју степеница у својој јадној, ватираној кућној хаљини и гледала је у мене као да сам починио неки злочин. Што и јесам, мислим на биљку, али она то није знала. Још увек.

„Сад ћу сићи”, рекао сам. Кренула је уз степенице. Паника. На поду је још било подоста земље и понеки лист. „Рекао сам да ћу *сад* сићи!”

„Ја се пењем да бих се пресвукла, ако ти не смета?” – рекла је.

Зграбио сам лишће, набио га у уста (корисна ствар, та уста), жвакао као изгладнела крава и снажно прогутао. Онда сам покупио земљу и сипао је у доњи део пиџаме. Било би zgodно да сам имао оне траке које бициклисти ставе око чланка да им тренерка не би ландарала, али то се обично не добија уз пиџаму. Кренуо сам доле, опуштено чешкајући нос.

„Закаснићеш”, обреџнула се мама док се пела.

„Добро јутро и теби”, рекао сам силазећи.

Приближавали смо се. Биће за длаку. Пола ботаничке баште ми је испадало кроз ногавице. Моја колена неће успети да вечно задрже ту земљу. Али мама се, наравно, зауставила. Погледала ме је искоса.

„Шта ти је то на носу? Личи на земљу.”

„Земљу?” – рекао сам. „Па, баш ти хвала. Мислим, знам да је велика, али мислим да није величине *планете*.”

Наставио сам да силазим и не знајући да ће та ствар на мом носу бити једна од најлепших ствари овог дана. У наредних шест дана, у ствари. У наредних недељу дана отићи ћу до пакла и назад.

Два пута.

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

Након доручка сам се обукао таман на време да умало не закасим у школу, као и обично, опростио се од мајке, обрисао траг кармина с чела и кренуо улицом.

„Пази на пут”, довикнула ми је са степеника.

„Мама”, рекао сам јој ходајући уназад, „ово је насеље Поточкова фарма. Све што је овде на точковима – или је паркирано или у пензији.”

„Ипак ти пази. У овој земљи свака три минута некога ударе колима.”

„Том некоме се сигурно смучило”, рекао сам и прешао улицу ка Пери и Анђели.

Пера и Анђела су моји најстарији другари. Знамо се још од пре него што смо рођени. Они нису у сродству, али сада живе под истим кровом, заједно са његовим татом и њеном мамом. Ми себе називамо Три мускетара (само ми деца, не и родитељи) и имамо свој мускетарски слоган – „Један за све и сви за ручак” – који узвикујемо кад год пођемо у акцију, што се дешава и мало чешће него што бих ја волео.

Њих двоје су изашли само неколико секунди пре него што сам ја стигао до врата. Довели смо тај наш скоро-каснимо систем до перфекције. И наравно, да би остао доследан себи, Пера је морао да прокоментарише: „Свиђа ми се твој нос, јеси ли га сам бирао?”

Игнорисао сам га. Најчешће је то најбоља тактика са Пером. Али је и Анђела гледала. Не можеш игнорисати Анђелу Менту. Не ако хоћеш да и даље будеш жив.

„У реду”, рекао сам. „Избаци то из себе.”

„Шта да избацим?”

„Глупу шалу о мојој њоњи.”

Изгледала је увређено.

„Увређена сам”, рекла је.

„Јеси?” – рекао сам. „О! Извини.”

„И треба да се извиниш. Ја никад не бих била тако груба да исмевам лице које је окупирао огромни, зрели парадајз који вероватно сија у мраку.”

„Хвала ти, Анђо.”

Кренули смо ка школи.

„Еј, чекајте мене!”

Уздахнули смо. Татомир Тољага. Или Тале, како га зове његова мама, док је за његовог тату, наставнике, социјалне раднике и све остале и даље само Татомир.

„Никад нам ово неће успети”, промрмљала је Анђела.

Мислила је на чињеницу да откад се Татомир преселио у кућу до моје, нас троје стално покушавамо да кришом кренемо у школу без њега, али нам то обично не успева. Као да вреба иза канте за ђубре породице Тољага и онда искочи чим се ми појавимо.

„Зипа, мали”, рече Пера.

Татомир га шутну у цеваницу, а онда се склони ван Периног домаћаја и стаде поред мене. Откад ми је постао комшија понаша се према мени као према неком давно изгубљеном рођаку. Ја га у томе не охрабрујем. Брбљао је као навијен, док смо Пера, Анђела и ја причали за себе, а онда је на пола пута до школе видео два

своја ортака неандерталца како шетају супротном страном улице, па је прешао тамо и придружио им се.

Кад смо стигли до школе весело смо се прогурали кроз капију. Школска капија је отприлике ширине четири детета стиснута једно уз друго, а на почетку сваког дана барем шеснаесторо покушава да уђе или изађе у истом тренутку. Пробили смо се без превише повреда и то таман пред звоно, а онда се упутили на прозивку.

Петком ујутру и није тако лоше у школи „Весело сокаче”, али је зато поподне прави смор. То је зато што су нам последња два часа у недељи веронаука код наставника Игумановића и математика код наставника Дакића. Раније смо петком после ручка имали историју, али су је преместили да бисмо сви имали веронауку крајем недеље, а све то да наставник Игумановић не би морао тако често да долази. Стари Игуманко није баш жилав. Од деце добија дрхтавицу. Целе недеље је био код своје мајке јер је имао напад нервозе, па су га остали наставници замењивали. А ко је нама запао тог петка? Дакић.

Паћеник Дакић никоме није омиљени наставник. Осим што нам предаје математику, он нам је и разредни, што значи да га виђамо чешће него било које друго живо биће. Не дође нам баш да запевамо кад се присутимо ове чињенице. Чак га ни његов син Миле не воли превише. Миле је у нашем одељењу, па иако је његов ћале господин Намрштени, господин Строги, Миле је једно од нафиније деце. Пошто сад држи оба последња часа, старији Дакић је одлучио да промени редослед – прво мата, после веронаука. Ако је мислио да ће нам се

због тога недеља завршити лепо, онда је још више сишао с ума него обично.

Када је дошло време за веронауку, Дакић је прозвао троје ђака и уперео прстом ка малом браон коферу који је понео са собом.

„Мршављевићу, Тркуља и Јовановићу, отворите ово, поделите оно што је унутра и ставите по један примерак на сваку клупу.”

Сви смо се претворили у жирафе да бисмо видели шта је унутра, али смо престали кад смо угледали. Књиге. Старе књиге с црним корицама. Мршављевић, Тркуља и Јовановић су их покупили и кренули кроз учионицу бацајући по један примерак на сваку клупу.

„Немојте тако да их *бацате!*” – драо се Дакић. „Није то *ћубре!*”

Наставили су да их бацају, само мало тише, а како би књига пала испред неке особе, ова би погледала у наслов и застењала.

„Да, дејо”, рекао је Дакић. „Библије. Библије краља Џејмса.”

„Зар му неће фалити, наставниче?” – питао сам.

„Библије на које сте навикли”, само је наставио, „модерни су преводи за широко тржиште. Језик у њима је досадан, обичан, ненадахнут. За разлику од језика у овим књигама...” Помиловао је корицу књиге на својој катедри. „Пружа вам се прилика да искусите нешто што је ускраћено већини данашње деце. Чућете речи из Библије онако како и треба да звуче. Изговараћете их како и треба да се зборе.”

Нагнуо сам столицу уназад и прозборио Милету преко рамена.

„Миле, шта је то наумила матора лудаја? Чему ове прастаре књижуринае?”

„Једва је чекао прилику да их покаже”, рекао је Миле. Стајале су у продавници религијских књига код моје блесаве стрине Пелагије. А откад су је претворили у кинеску брзу храну, стајале су испод кревета у нашој празној соби.”

„Зашто је ваша празна соба претворена у кинеску брзу храну?”

„Вас двојица, прекините с причом!” – продрао се Дакић. Окренуо сам се ка табли. „Толико је богат речник у овој Библији”, рекао је мало тише, „да чак нисам ни одабрао неки део који ћемо анализирати.”

„Можемо ли онда да идемо кући?” – упитао је Милић Драгић.

„Нисам одабрао неки посебан део зато што знам да можемо да је отворимо на било ком месту, баш било ком, и пронаћи ћемо нешто надахњујуће, нешто поетско, нешто...”

„Досадно?” – упитао је Драгић.

„Казнена настава, Драгићу”, рекао је Дакић.

„Страва”, рекао је Драгић, осмехујући се као да је херој.

„Сад ћу да вам демонстрирам.” Паћеник отвори књигу на својој катедри. „Ево нас, потпуно насумично одабран део. Друга књига о царевима. Сви отворите страну четиристо двадесет пет.”

Зачу се шуштање папира.

„Пажљиво окрећите. Ови листови су осетљиви.”

И даље се чуло листање. *Много* листања. Ако нас срећа послужи, могли бисмо да га развучемо до краја часа.

„Јесте ли сви нашли?“ – упитао је уморно Дакић након десет минута листања.

„Која страна, наставниче?“ – запита Тољага.

„Четиристо двадесет пет.“

„Двадесет пет?“ – рече Стојановић.

„Да“, каза Дакић.

„Четири *стотине* двадесет пет?“ – упита Пера који је седео до мене.

„Да!“ – повика Дакић. „Шта није у *реду* са вама?“

„Па, кад већ питате, мислим да ми се јавља нека прехлада“, одговори неко.

„И мени“, додаде неко други. „Стално ми џури нос.“

„Па џури и ти њему“, добаци још нека будала.

„Мрак има крофну са џемом на врху носа“, рече Драгић.

„ДОСТА!“ – врисну Дакић. „А сад, ако сте сви успели да пронађете страну, хоћу да свако од вас устане и прочита по један стих.“

Цео разред завапи. „Само не читање наглас!“

„Да, да, читање наглас. Почињемо од првог дела и тебе, Јулија.“

„Мене?“ – изустри девојчица наранцасте косе са наранцастим пегицама, Јулија Рамовић. „Зар не може неко други да буде први?“

„Неко други може *други*“, рекао је строго Паћеник. „Девето поглавље, први стих. Устани и почни.“

Јулија бучно устаде. Таман је заустила да прочита кад је зазвонио телефон.

Дакићева рамена се подигоше. Очи су му се сузиле до величине чиода.

„ЧИЈЕ ЈЕ ТО?!“

Шесторица дечака устадоше у исти мах, не да би признали да је телефон њихов, већ да би драматично уперили прстом у Перу, који је петљао по џепу покушавајући да искључи ту ствар. Толико је казни било због доношења мобилних у школу да су скоро сви престали да их носе, али Пера баш воли свој телефон. Не добија много позива, али га ипак воли.

„Таванџијо, колико пута треба да ти се каже? Донеси ми то!”

Пера је устао. Извадио је мобилни из џепа. Он је и даље звонио.

„И утишај га!”

Пера удари дугме. Звоњење престаде. Ставио је слушалицу на уво и кренуо напред. „Да? Кога? Не, погрешан број. Губи се.” Прекинуо је.

Дакић је зграбио телефон и бацио га у фиоку. „Казнена настава, Таванџијо.” Пера се довукао до клупе. „А сад, Јулија, девето поглавље, први стих. И замолићу те да читаш *разговорно*.”

Јулија је погледала у Библију и почела да мрмља.

„Рекао сам *разговорно*”, рече Дакић.

„Ово и *јесте* разговорно”, рече Јулија.

„Мојим ушима није.”

„Можете да одете у дом здравља на испирање, наставниче”, рекао сам. „Не боли, само мозак хоће да вам искочи.”

„Мрак то зна, наставниче”, рекао је Пера. „Он је већ два пута био.”

„Крени из почетка”, рекао је Дакић Јулији. „И дај да те *чујемо* овај пут.”

Јулија је кренула из почетка. Нисмо чули ни реч, али се нико није бунио, чак ни Паћеник, све док није почела други стих.

„Само по један стих, Јулија. Анђела?”

Анђа устаде. Она седи поред Јулије. Пера и ја смо се осмехнули један другоме. Нема шансе да пропустимо други стих кад га добра стара Анђа буде читала. Она као да има уграђен мегафон у устима.

„И кад дођеш онамо”, драла се, „видјећеш ондје Јуја сина Јо-саа-ФАТА, сина Ними... Ними... Нимсијина, и ушавши, изведи га између...”

„Какав сте беше рекли да је ово језик?” – промрмља неко.

Додуше, ускоро смо се лепо ушемили. Када би један завршио свој стих и сео, други би скочио на ноге и прочитао свој, док су остали покушавали да што тише хрчу. Дакић је у међувремену отишао до прозора и стајао са рукама на леђима. Да сам ја то урадио на часу, он би тражио да ми види родитеље.

Никола Сморић је устао да би прочитао свој стих. „И узми уљаницу и излиј му на главу. Тад уста, и уђе у кућу, и он му изли на главу уље...”

„Није му баш паметно да то ради”, рече Драгић. Сад више није имао шта да изгуби.

Погледао сам не у следећи стих већ у онај који ћу ја читати. Погледао сам поново. И прогутао кнедлу. Зашто увек мени, помислио сам. Зашто *мени*?

Сморић је сео. Пера је устао и одрадио свој део.

„И побиј дом Ахава, господара својега, јер хоћу да покајем крв слугу својих порока...”

„Мислим да је у питању реч 'пророка', господине Таванџија.”

„А, да. И крв свијех слугу Господњијех проливену од руке... овај... Језа-вељине?”

Сео је. Настала је тишина. Скроз сам се скупио у столицу надајући се да ме Дакић неће приметити.

„Дужи се, Мрак, дужи се, само нека тече, нека тече”

Зачуло се смејуљење с друге стране учионице. Неко је приметио мој стих. А онда је још неко приметио. А онда је почео да се шири талас пригушеног смеха како га је проваљивало све више и више људи. А онда га је и Пера уочио.

„Јој. А јој, јој, јој. Ово ће бити непроцењиво.”

„Може ли неко други мој стих, наставниче?” – рекао сам. „Мало ме боли грло данас.”

„Нема правдања. На ноге, дечко! Читај!”

Устао сам. Прочистио сам грло.

„И тако ће изгинути цео дом Ахавов”, читао сам, „и одсећи ћу Ахаву оног што уза зид мокри, и ухваћенога и остављенога...”

Пера је пао под клупу. Остатак разреда је експлодирао.

И погодите ко је добио казнену наставу што је све то изазвао.

ТРЕЋЕ ПОГЛАВЉЕ

Кад је звонило, Драгић, Пера и ја смо остали. У нашој школи постоји правило да ученик не одрађује казнену наставу истог дана када је и заслужи. Мора да однесе родитељима обавештење у коме пише да је био неваљао и да им пружи прилику да га неко време убијају звоцањем. Дакић је написао наша обавештења са неколико љутитих потеза оловком, а онда нам их је бацио. „Понедељак!” Драгић је одшетао напоље као да је управо добио на лутрији. Паћеник је вратио Пери мобилни уз упозорење да ће, ако му се то још једном понови, бити изведен пред таблу и стрељан.

Анђела нас је чекала код улаза. Миле Дакић је био с њом. Миле је био прилично сморен цео дан, а сад је деловао још смореније, што је било чудно пошто је било време за одлазак кући.

„Чему таква фаца, Миле?” – питао сам. „Па, ниси ти добио казнену наставу.”

„Мени је сваки дан казнена настава”, рекао је. „Пробај ти да живиш са мојим татом.”

„Радије бих истетовирао груди електричном бургијом.”

Пошто смо видели да је баш у бедаку, кренули смо његовим путем. То је значило да ћемо мало заобилазити, али нигде нисмо журили. Све време се жалио на свог

тату, а ми смо испуштали сажаљиве звуке да бисмо га одобровољили. Па, барем смо то радили Анђела и ја. Пера је само превртао очима и давао нам знаке главом да скренемо и одемо кући немилетовским путем.

„*Слаба вајда*, даме и господо! *Слаба вајда!* Помозите бескућницима!”

Изразито мршав момак од неких осамнаест година, праћен чупавим, црним псом, баџио нам је у лице часопис за бескућнике. Само смо се помакли уназад. Има дана кад не можете нигде да мрднете а да не налетите на продавце *Слабе вајде* и њихове псе. Увек имају псе.

„Имам већ један примерак”, слагао сам продавца *Слабе вајде* и његовог пса. „Код куће.”

„Ав, ав”, залаја пас као да нас тера.

„Потпуно ме излуђује”, рекао је Миле кад смо продужили.

„Да, ти продавци *Слабе вајде*...”, рекао је Пера.

„Он мисли на свог тату”, објаснила му је Анђела.

„Знам. Само сам се понадао да ће можда променити тему.”

Миле није мењао тему. „Не знам докле ћу издржати да живим по азбучном реду”, рекао је.

„По азбучном реду?” – питао сам. „А како то изгледа?”

„То му је најновији план – ’Уредни свет Дакићевих’. Све у мом орману и комоди је већ послогано по бојама, али синоћ је још додао и налепнице са именима, и то поређане: ДОЊИ ВЕШ, МАЈИЦЕ, МАРАМИЦЕ, ПИЦАМЕ, ЧАРАПЕ. Да ли то вама звучи нормално?”

Анђела га је потапшала по рамену. „Такви су ти родитељи и наставници, Миле. Стално нешто измишљају. Не дозволи да те то тишти.”

Ове мудре речи му изгледа нису помогле. Миле је про-
дужио уморним кораџима, вукући за собом школску
торбу. То није личило на њега. Обично се није дао изнер-
вирати, већ је уз осмех трпео лудости свог оца. Нисмо
знали како да му се обратимо кад је овако расположен, па
смо само уморним кораџима кренули за њим, вукући своје
торбе. Анђела је прекинула ту умарајућу тишину.

„Погледајте како изгледа ово место. Личи на радњу
половне робе Црвеног крста.”

Баџио сам поглед на нову зграду са луксузним стано-
вима с друге стране улице. Многи причају о тој згради
пошто се не зна ко је власник. Неки богати бизнисмен,
кажу, који ће се опасно обогатити, али не жели да људи
то знају. Станови нису на продају, само се издају, али би
та месечна станарина вероватно била довољна да се
купи цела наша кућа са све баштенским патуљком.

„Нови блок зграда са луксузним апартманима за ужа-
сно богате теби личи на Црвени крст?” – питао сам
изненађено.

„Мислила сам на аутобуску станицу господина Чо-
вића”, одговорила је Анђела.

Аутобуска станица господина Човића била је на на-
шој страни улице, тачно преко пута луксузних станова.
Господин Човић је градска скитница. Појавио се ниотку-
да пре неких пет-шест година, преноћио на аутобуској
станици и остао ту да живи. Лето, зима, спарина, снег –
он је ту. Никад не пали ватру, чак ни кад је стварно хла-
дно, само навуче рукавице и фантомку коју су изгризли
мољци, и канапом веже панталоне око чланака.

„Како бих волела да одем тамо са метлом и кантом за
смеће”, рече Анђела.

„Брже би се то решило шибиџом”, рекао је Пера.

Неред је заиста био ужасан. Гомиле старе ћебади и разног другог смећа, као и стара кутија за књиге. Господин Човић је био велики љубитељ књига. Људи му стално дају књиге, одећу, пешкире и разноврзне ствари, мада мислим да им он то никад није тражио. Он, иначе, има дугу, замршену браду која му виси до струка а дуга, замршена коса му пада низ леђа и држи је увучену у каиш свог оронулог капута који носи по свим временским приликама. Али, без обзира на то како изгледа и где живи, он је прилично омиљен. Када је прошле године градска власт хтела да га отера, јавност се узбунила, па су одустали од те идеје и саградили су нову станицу, на педесет метара од старе, за људе који би да се возе аутобусом.

„Добар дан, господине Човићу”, рекао је Миле.

Стара, отрцана скитница подиже поглед с књиге и насмеши му се.

„Здраво, Миле. Какав је био дан у казненом дому?”

„Никакав. А вама?”

„О, не могу се пожалити.”

Пера, Анђела и ја смо само буљили у тротоар. Ово није био наш крај, тако да нисмо познавали господина Човића довољно добро да бисмо ћаскали са њим.

„Ви сте баш блиски”, рекла је Анђела када смо прошли аутобуску станицу.

„Он је фин човек”, рекао је Миле. „Пролазимо поред њега два пута дневно, па често станем да проћаскамо.” Уздахнуо је. „Завидим му. Нема обавезе, нико му не наређује.” Поново је уздахнуо. „Можда би требало да покушам са *Клозетом живота*. Никад се не зна, можда

покупим неку фору како да се носим са њим. Са животом.”

„Шта је то *Клозет живота?*” – упитала је Анђела.

„Игрица за компјутер. Ја... ја познајем особу која ју је направила.”

Пера се окренуо истог тренутка избегених очију. „Познајеш некога ко прави компјутерске игрице?” – скоро да је викао. Пера је залуђеник за компјутере.

Миле устукну, уплашен. „Он се само бави тиме у слободно време”, рече гласом као да је оптужен за нешто. „Тек да нешто ради... Био је научник, нешто у вези генетике, а онда је основао фирму за игрице и...”

Стао је. Изгледао је постиђен што се толико распричао, као да је издао некога. Перу ионако није интересовала цела та историја.

„Та игрица, *Клозет живота*, шта се ради у њој?”

„Нисам је никад играо”, рекао је. „Знам само да има неке везе са заменом сопственог живота за други, бољи.”

„И због тога те толико привлачи”, рекао сам.

Застењао је.

„Али, то је само игрица, Миле”, рекла је Анђела. „Она неће променити ништа у стварном свету.”

„Не, ништа не може да промени то.” Уздахнуо је по милионити пут откад смо кренули из школе. „Немате појма како је код нас у кући. Не могу да се опустим. Никад. Он је такав ситничар, такво закерало. Све стално мора да буде *цакум-пакум*.”

„А таман сам помислио да смо прешли на неку тему о којој вреди причати”, промрмљао је Пера.

„Мислим, све под конац”, наставио је Миле ризикујући да нас доведе до суза од досаде. „На пример, он не верује у јоргане, тако да имамо само постељину и ћебад,

па углови чаршава морају да буду савијени под правим углом кад намештам кревет, а моја пиџама мора да буде уредно спакована као да је тек извучена из целофана, и врата морају да се нечујно затварају, и светла морају да се гасе чим се изађе из собе, макар и на десет секунди, и потпуно полуди ако подигнем лактове на сто за време оброка, и... и јесте ли чули да још неко једе шпагете ножем и виљушком?”

„Не звучи баш забавно”, рекао сам док смо скретали у Пишкрајску улицу и приближавали се кући Дакићевих.

„И није”, рекао је. „Маму је још више излуђивао него мене. Не чуди ме што је отишла. Само ми је жао што није и мене повела.”

„Јадни Миле”, рекла је Анђела. Али чак је и она морала мало да се напрегне да би опет то изговорила.

Стигосмо до његове капије и Пера, Анђела и ја подигосмо руке у знак поздрава. И даље су биле подиствене кад је Миле поново проговорио.

„И пуна имена”, рекао је.

Спустили смо руке које су поздрављале. „Пуна имена?” – питао сам.

„Још једно правило. Увек се морају користити пуна имена. Цела имена. Без скраћеница, надимака или иницијала. На пример, ТВ се код нас у кући не зове ТВ, то никако.”

„Па, како га онда зовете”, рекао је Пера, „комп?”

„Комп је ’компјутер’, а ТВ је ’телевизор’. А кад бих му рекао да ми дода даљинац, скроз би подивљао.”

„Вероватно само жели да кад будеш велики цениш права имена ствари”, рекла је Анђела, ни сама не верујући својим речима.

Миле је завртео главом. „Исти такав је био и према мами. И она је морала да користи праве речи. Све је морало да буде по његовом. Кућа је морала стално да буде непрекорно чиста, савршена, у случају да неко дође у посету.”

„И јесу ли?” – питао сам.

„Јесу ли шта?” – питао је Миле.

„Дошли у посету”, рекао сам.

„Ко?” – питао је Миле.

„Посетиоци”, рекао сам.

„Нису”, одговорио је Миле. „Није јој чак ни дозвољавао да има машину за судове.”

„Брутално”, рекла је Анђела и ми смо га напустили пре него што је успео да почне причу о животу без машине за судове.

